

Амортизаційні відрахування – джерело відтворення основних фондів на підприємствах МЕТ

Щелкунова В.А.

Харківська національна академія міського господарства

Для нормального функціонування виробничих процесів потрібні виробничі фонди, які залежно від участі у виробництві поділяються на основні та оборотні.

У середньому по галузі в складі основних фондів міського електротранспорту склалася така структура: будинки складають -15 %; споруди - 25 %, машини і обладнання - 6 %, транспортні засоби - 45 %; передавальні пристрої – 9 %.

Для нормального функціонування галузі потрібна наявність основних фондів в достатній кількості та відповідного технічного рівня. Для цього необхідно постійне відтворення основних фондів.

У підприємств МЕТ повинно бути достатньо власних коштів для повного та часткового відтворення основних фондів. Накопичення цих коштів відбувається за рахунок амортизації.

Зазначимо, що норми амортизації по об'єктах основних встановлені нормативними документами Уряду України. Тоді амортизаційні відрахування встановлюються таким чином:

$$A_j = \frac{H_{aj} S_{cp,j}}{100}; \quad A_p = \sum_j^n A_j$$

Де A_j - амортизаційні відрахування по j -й групі; H_{aj} - норма амортизаційних об'єктів j -ї групи, %; $S_{cp,j}$ - середньорічна вартість об'єктів j -ї групи основних фондів, грн.; n - кількість груп основних фондів; A_p - річні амортизаційні відрахування по n групах основних фондів(грн).

Середньорічна вартість розраховується за формулою

$$S_{cpj} = S_{np,j} + 0,8375(S_{bv,j1} - S_{lj1}) + 0,5875(S_{bv,j2} - S_{lj2}) + 0,3375(S_{bv,j3} - S_{lj3}) + 0,0875(S_{bv,j4} - S_{lj4});$$

Де $S_{срj}$ - вартість основних фондів j-ї групи на початок року,; $S_{вв.j1}$, $S_{вв.j2}$, $S_{вв.j3}$, $S_{вв.j4}$ - вартість введених основних фондів j-ї групи у першому, другому, третьому, четвертому кварталах; $S_{лj1}$, $S_{лj2}$, $S_{лj3}$, $S_{лj4}$. - вартість ліквідованих основних фондів j-ї групи у 1, 2, 3, 4 кварталах.

Але на сьогодні коштів, отриманих за рахунок амортизації недостатньо. Це відбувається через швидкий моральний знос, старіння основних фондів, інфляції.

Тому важливо при розрахунку амортизації брати до уваги усі ці чинники. Доцільно запропонувати таку формулу, в якій враховується індексація основних фондів, інфляція, фактичні та нормативні терміни експлуатації:

$$A_j = \frac{S_{ej} - S_{nj} T_{фj} / T_{nj}}{T_{oj}}$$

Де A_j – амортизаційні відрахування на реновацію об'єкта основних фондів j-ї групи за рік(місяць); $S_{в.j}$ - відновлена вартість об'єкту j-ї групи, грн; $S_{пj}$ - первісна вартість об'єкта основних фондів j-ї групи, грн; T_{nj} - нормативний термін експлуатації об'єкта основних фондів j-ї групи, роки; $T_{фj}$ - фактичний термін експлуатації об'єкта j-ї групи на момент нарахування амортизації; T_{oj} - останній термін служби об'єкта j-ї групи до нормативного, роки.

Друга частина формули $(S_{пj} T_{фj} / T_{nj})$ відтворює нараховану суму на реновацію за весь минулий період експлуатації об'єкта з моменту нарахування амортизації. При цьому

$$T_{oj} = T_{nj} - T_{фj}$$

Використання цих формул дасть змогу визначити реноваційні відрахування, які потрібні для забезпечення простого відтворення основних фондів на нормативній основі, таким чином визначити потрібні рівні амортизації у тарифах на перевезення та інші послуги транспорту.